Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny Klubu Malucha w Starej Wsi

I. Dane identyfikacyjne placówki:

Nazwa instytucji: **Klub Malucha w Starej Wsi**

Organ prowadzący: **Gmina Belsk Duży**

Nr wpisu do rejestru: **34592/Z**

Adres: **Stara Wieś 87, 05-622 Belsk Duży**

Telefon/e-mail: **48 387-11-36, biuro@klubmaluchastarawies.pl**

Dyrektor: **Katarzyna Dalba**

Data opracowania: **03.08.2026 r.**

Data zatwierdzenia przez organ prowadzący: **03.08.2026 r.**

II. Podstawa prawna

Plan został opracowany w oparciu o:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3.
- Ustawę z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.
- Konwencję o prawach dziecka ONZ.
- Aktualne wytyczne w zakresie bezpieczeństwa i higieny w placówkach opieki nad małym dzieckiem.

III. Cel dokumentu

Zapewnienie dziecku wszechstronnego rozwoju fizycznego, emocjonalnego, społecznego i poznawczego poprzez realizację zaplanowanych działań opiekuńczych, wychowawczych i edukacyjnych, dostosowanych do jego potrzeb rozwojowych i możliwości.

1. **Cele opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjne:**
   1) zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa, bliskości i akceptacji,
   2) stworzenie optymalnych warunków pobytu dzieciom przez organizację codziennej opieki zapewniającej respektowanie praw zawartych w *Konwencji o prawach dziecka* i spełnianie podstawowych potrzeb życiowych, potrzeby bezpieczeństwa, potrzeby uwagi i szacunku,
   3) stworzenie warunków pobytu wspierających rozwój umiejętności samoregulacji i samodzielności dzieci w zakresie samoobsługi oraz w kontaktach społecznych,
   4) wspieranie rozwoju poznawczego, twórczego, umiejętności komunikacji oraz sprawności fizycznej przez stworzenie środowiska edukacyjnego umożliwiającego pełny i harmonijny rozwój,
   5) wspieranie rozwoju emocjonalnego poprzez zabawę i relacje z rówieśnikami oraz opiekunami,
   6) wprowadzanie dziecka w świat norm i wartości społecznych poprzez codzienne rytuały i konsekwentne działania wychowawcze.
2. **Cele szczegółowe są realizowane w codziennej pracy instytucji i umożliwiają rozwój wiedzy, umiejętności i dyspozycji dzieci. Cele szczegółowe muszą być dopasowane do indywidualnych możliwości dzieci w grupie:**
   1) kształtowanie samodzielności, poczucia świadomości ciała,
   2) kształtowanie świadomości i umiejętności regulowania własnych potrzeb,
   3) rozwój sprawności fizycznej, koordynacji ruchowej, integralności sensorycznej,
   4) kształtowanie umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji u siebie i innych osób, samoregulacji emocjonalnej,
   5) kształtowanie tożsamości, poczucia odrębności, świadomości własnego „ja", świadomości swoich potrzeb,
   6) kształtowanie uważności na inne dzieci i ich potrzeby,
   7) kształtowanie gotowości do porozumiewania się, umiejętności komunikacyjnych i językowych,
   8) kształtowanie gotowości do poznawania świata, ciekawości, wytrwałości,
   9) rozwój umiejętności utrzymywania wspólnego pola zainteresowania i uwagi,
   10) rozwijanie i poszerzanie wiedzy i rozumienia otaczającego świata.

IV. Metody pracy z dziećmi

Rodzaje metod:

1) **zabawa kierowana i swobodna** – podstawowa forma aktywności dzieci w tym wieku,
2) **metoda naśladownictwa** – dzieci uczą się poprzez obserwację i powtarzanie,
3) **metoda aktywnego słuchania** – angażowanie dzieci w opowiadania, piosenki, rymowanki,
4) **metoda zadań stawianych dziecku** – dostosowanie do wieku i możliwości dziecka,
5) **stymulacja polisensoryczna** – rozwój zmysłów poprzez dotyk, dźwięki, zapachy, ruch.

Praca z dziećmi:

1) **charakter relacji z dziećmi** – relacje są pełne szacunku, responsywne i wzajemne, co sprzyja stwarzaniu ciepłej i domowej atmosfery; wskazane jest, żeby dziećmi zajmowały się stałe, kluczowe osoby, co sprzyja rozwijaniu bezpiecznych relacji między opiekunem a małą grupą dzieci, które pełnią funkcję łącznika między instytucją a domem; aby rozwijać nabywanie doświadczeń przez dzieci, opiekunowie, rodzice i dzieci muszą współpracować; współpraca tworzy ramy dla pogłębiania relacji, wspiera ciągłość opieki i zapewnia dzieciom stabilność,
2) **aktywne słuchanie i komunikacja** – przejawiają się poprzez komentowanie zaobserwowanych działań dziecka, wyrażanie zainteresowania tymi działaniami,
3) **włączanie się do zabawy dzieci**, jeśli tego potrzebują, lub **wyłączanie się z zabawy**, jeśli obecność dorosłego nie jest niezbędna,
4) **dostarczanie materiałów, przedmiotów i narzędzi**, które mogą rozwijać i wzbogacać aktywności i zabawy dzieci,
5) **pomaganie dzieciom w zrozumieniu świata** – opisywanie, jak działa to, co robią, jakie są obserwowane zależności, łączenie przyczyny i skutku, pokazywanie chronologii wydarzeń, przewidywanie.

V. Harmonogram dnia:

Stałe elementy dnia zapewniające dziecku poczucie bezpieczeństwa:

7:00 – 8:15 przyprowadzanie dzieci do Klubu, powitanie z opiekunkami, zabawy integracyjne i/lub swobodne.

8:15 – 8:30 przygotowanie do śniadania, czynności higieniczno-pielęgnacyjne.

8:30 – 9.00 śniadanie, czynności higieniczno-pielęgnacyjne po śniadaniu.

9:00 – 10:30 zajęcia opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjne, w ramach których dzieci tańczą, śpiewają, bawią się rozwijając dużą i małą motorykę, koordynację wzrokowo-ruchową, wrażliwość zmysłową, kreatywność i umiejętności komunikacyjne zgodne z planem OWE i/lub wyjście na spacer i/lub zabawa swobodna na placu zabaw.

10:30 – 11:00 czynności higieniczno-pielęgnacyjne przed posiłkiem, zupa (I danie) czynności higieniczno-pielęgnacyjne po posiłku.

11:00 – 13:30 przygotowanie do odpoczynku, odpoczynek i/lub sen, poprzedzone czytaniem bajki i/lub słuchaniem muzyki relaksacyjnej.

13:30 – 14:00 przygotowanie do obiadu, obiad (danie II), czynności higieniczno-pielęgnacyjne po posiłku.

14:00 – 14:30 zabawy ruchowe organizowane przez opiekunki i/lub słuchanie i nauka piosenek i/lub zajęcia plastyczne.

14:30 – 15:00 przygotowanie do podwieczorku, czynności higieniczno-pielęgnacyjne, podwieczorek, czynności higieniczno-pielęgnacyjne po podwieczorku.

15:00 – 17:00 zabawa swobodna, oczekiwanie na rodziców, wyjście na spacer i/lub zabawy swobodne na placu zabaw, pożegnanie z opiekunkami.

Zmienne elementy dnia:

1) zajęcia dodatkowe (muzyczne, rytmiczne, sensoryczne),
2) urodziny dzieci, uroczystości kalendarzowe,
3) spotkania z rodzicami, teatrzyki, dni tematyczne.

Harmonogram dnia dostępny jest dla rodziców. Wcześniejsze informacje dotyczące planu dnia ułatwiają adaptację, jeśli rytm dnia dziecka jest dopasowany do rytmu dnia klubowego. Czynności higieniczne, takie jak: zmiana pieluszek, mycie, podmywanie i odświeżanie dziecka, odbywają się w zgodzie z potrzebami dziecka, wtedy kiedy ono tego potrzebuje, nie są częścią zaplanowanego harmonogramu dla całej grupy. Dzieciom starszym, które korzystają z nocnika, przypomina się o możliwości skorzystania z toalety.

VI. Planowane aktywności:

Przy planowaniu aktywności dzieci ważne jest stwarzanie im możliwości do zabaw edukacyjnych we wszystkich obszarach rozwoju, ponieważ:

1) zabawa jest kluczową praktyką we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem – zadaniem opiekunów jest zapewnienie wszystkim dzieciom możliwości różnego rodzaju zabaw i gier,
2) zabawa daje dzieciom możliwość rozwoju, uczenia się i zapewnia dobre samopoczucie,
3) dzieci nie traktują zabawy jako narzędzia do osiągania określonych celów, ale jako sposób spędzania czasu, życia i postrzegania świata,
4) dla dzieci znaczenie zabawy leży w samej zabawie, daje im radość i przyjemność; dzieci podczas zabawy są aktywnymi podmiotami: strukturyzują i badają otaczający świat, tworzą relacje

społeczne i znaczenia na podstawie swoich doświadczeń, budują wyobrażenia o sobie i innych, naśladują, a także tworzą nowe rzeczy,

5) dzięki zabawie dzieci modelują i testują swoje pomysły, mogą przetwarzać doświadczenia, które uważają za trudne; zabawa pozwala im bezpiecznie eksperymentować, próbować i ponosić porażki,
6) propozycje zabaw edukacyjnych łączą w sobie elementy umożliwiające wszechstronny rozwój: radość, robienie rzeczy razem i rozwijanie osobistych umiejętności; gdy dzieci zdobywają więcej doświadczeń, zabawa ewoluuje i przybiera coraz bardziej złożone formy; interakcje między personelem a dziećmi, a także między samymi dziećmi stanowią podstawę rozwoju myślenia, języka i rozwijania umiejętności zabawy,
7) poprzez zabawę dzieci dokonują obserwacji, eksperymentują i uczą się zasad panujących w społeczności,
8) podczas zabawy w grupie dzieci uczą się regulować swoje emocje, a także brać pod uwagę punkt widzenia innych,
9) zabawa zwiększa poczucie wspólnoty i wzmacnia pozytywną atmosferę emocjonalną.

Przykłady aktywności:

1) zabawy manipulacyjne i konstrukcyjne,
2) zabawy z elementami rytmiki i ruchu,
3) zabawy tematyczne: „dom", „lekarz", „sklep",
4) prace plastyczne z użyciem bezpiecznych materiałów,
5) słuchanie i naśladowanie odgłosów (instrumenty, dźwięki z otoczenia),
6) nauka prostych wierszyków, piosenek, wyliczanek,
7) zajęcia rozwijające mowę – wspólne opowiadanie, nazywanie przedmiotów.

VII. Wskazówki metodyczne dla personelu sprzyjające rozwojowi u dzieci poczucia przynależności do grupy oraz zainteresowania innymi przez organizowanie otoczenia tak, aby dzieci miały możliwość nawiązywania kontaktów z innymi osobami.

Personel aranżuje przestrzeń tak, żeby dzieci mogły widzieć, co robią inni, m.in. poprzez:

1) podział sali na kilka stref wyposażonych w zróżnicowane zabawki i materiały, w których dzieci mogą podejmować różnorodne działania dostosowane do ich wieku i potrzeb rozwojowych,
2) zorganizowanie przestrzeni w sposób umożliwiający jej przekształcanie w odpowiedzi na aktualne zainteresowania dzieci (m.in. niskie regały oddzielające przestrzeń możliwe do przesuwania lub duże klocki oddzielające strefy aktywności).

Personel stwarza w relacjach z dziećmi sytuacje, w których mają one możliwość budowania poczucia przynależności do grupy, m.in. poprzez:

1) rytuały codziennego przywitania i pożegnania,
2) wspólnie realizowany harmonogram dnia, z powtarzającymi się zabawami integrującymi dzieci,
3) aranżowanie wspólnych zabaw w kilkuosobowym gronie,
4) włączenie dzieci w dekorowanie sali,
5) stwarzanie możliwości zabaw równoległych i naśladowania innych dzieci,
6) modelowanie społecznych interakcji podczas zabaw z dziećmi, w których uczestniczy,
7) zwracanie uwagi na sygnały zainteresowania dziecka innymi dziećmi i wspieranie nawiązywania relacji między dziećmi,
8) wykorzystywanie wiedzy o zainteresowaniach i temperamencie dzieci do angażowania ich we wspólne zabawy.

VII a. Aktywności wspierające rozwój autonomii dzieci.

Wspieranie rozwoju autonomii dzieci można realizować np. za pomocą:

1) aranżowania przestrzeni tak, żeby dzieci mogły się samodzielnie bawić,
2) umożliwiania dzieciom odgrywania różnych ról (np. wyznaczanie w najstarszej grupie dyżurnego pomagającego w rozdawaniu sztućców),
3) zostawiania dziecku czasu na samodzielnie wykonanie jakiejś czynności, np. przy ubieraniu się, sprzątaniu, łączeniu puzzli lub aranżacji kącika zabawy,
4) stwarzania dzieciom możliwości pomagania innym dzieciom,
5) wspierania samodzielnego rozwiązywania konfliktów między sobą,
6) udzielania dzieciom wsparcia w rozwiązywaniu konfliktów, jeśli same nie potrafią znaleźć rozwiązania problemu (uwaga: wskazane jest, aby osoby z personelu miały wspólną strategię wspierania dzieci w sytuacjach konfliktów),
7) dawania dzieciom prawa do decydowania, czy chcą się dzielić zabawkami i szanowania ich wyborów,
8) dawania dzieciom prawa do decydowania, czy chcą się bawić z innymi dziećmi i szanowania ich wyborów.

VII b. Zadania personelu w zakresie rozwijania u dzieci kompetencji społecznych:

1) dawanie dzieciom wskazówek, jak ze sobą współpracować (np. najpierw on, potem ty),
2) dawanie dzieciom możliwości decydowania, z kim chcą się bawić, samemu pozostając w pobliżu,

3) dawanie wskazówek, jak dziecko może się zachować w konkretnej sytuacji, nie zaś czego ma nie robić (koncentracja na pozytywnych komunikatach korygujących),
4) wprowadzanie zasad funkcjonowania dzieci w grupie i wyjaśnianie dzieciom ich znaczenia.

VII c. Celebrowanie zwyczajów i świąt oraz ważnych dla dzieci wydarzeń:

1) urodziny – należy ustalić z rodzicami i wprowadzić prosty zwyczaj/rytuał świętowania w grupie urodzin, taki sam dla każdego dziecka,
2) Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziców – **uwaga:** należy pamiętać, że dzieci w wieku żłobkowym nie powinny być obligowane do dawania rodzicom czy dziadkom prezentów; zakłada się urządzenie wspólnej celebracji święta,
3) możliwe jest świętowanie powszechnie celebrowanych Świąt Bożego Narodzenia czy Wielkanocy z uważnością na różnice kulturowe; należy celebrowanie świąt o znaczeniu kulturowym czy religijnym uzgodnić z rodzicami; dziecko ma prawo odmówić, zrezygnować ze świętowania lub z fragmentu rytuału (np. przytulenia przez inne dzieci) i ta odmowa musi być zaakceptowana.

VIII. Wskazówki metodyczne dla personelu sprzyjające poznawaniu i doświadczaniu otaczającego świata przez dzieci:

Personel wspiera dzieci w poznawaniu i doświadczaniu otaczającego świata poprzez:

1) zapewnienie dzieciom możliwości działania zarówno indywidualnie, jak i w małych grupkach czy w całej grupie,
2) umożliwienie dzieciom zabaw w różnorodnych kącikach tematycznych uzupełnianych regularnie (np. raz na 7–10 dni) o nowe materiały, zabawki, przedmioty,
3) modyfikowanie tematyki kącików zgodnie ze zmieniającymi się zainteresowaniami dzieci i ich aktualnymi potrzebami,
4) zapewnienie, że dziecko decyduje, czym, w jaki sposób i jak długo będzie się bawić,
5) organizowanie zabaw bazujących na bezpośrednim doświadczaniu i zabawie dzieci np. poprzez udostępnianie im przedmiotów codziennego użytku, którymi mogą manipulować,
6) dostosowanie czasu trwania zabaw do możliwości dzieci (zabawy trwają tak długo, jak długo dzieci są nimi zainteresowane),
7) dostosowanie tematyki organizowanych zabaw do aktualnych zainteresowań dzieci,
8) inspirowanie dzieci do poszerzania swojej wiedzy i umiejętności,
9) stwarzanie dzieciom możliwości mierzenia się z trudnościami/nowościami w relacjach z przedmiotami / innymi dziećmi,
10) stwarzanie dzieciom warunków i dawanie im czasu na eksperymentowanie oraz uczenie się na błędach,

11) zapewnienie dzieciom dostępu do materiałów wzbudzających ich ciekawość świata, do przedmiotów codziennego użytku oraz materiałów naturalnych,
12) zapewnienie dzieciom możliwości eksplorowania najbliższego otoczenia placówki,
13) zapewnienie dzieciom warunków do obserwowania zmian zachodzących w przyrodzie.

VIII a. Przykłady aktywności dotyczące:

1) myślenia przyczynowo - skutkowego:
   a) wprawianie w ruch przedmiotów,
   b) manipulacje światłem,
   c) czynności odwracalne (wyjmowanie i wkładanie, pakowanie, przenoszenie),
   d) czynności nieodwracalne (darcie, zgniatanie, zabawy lodem),
   e) budowanie i burzenie,
   f) rozciąganie;
2) działań personelu kształtujących u dzieci umiejętności obserwacji i doświadczania otaczającego świata, takich jak np.:
   a) dawanie dzieciom możliwości wyboru między różnymi produktami do jedzenia podczas posiłku,
   b) umożliwianie zabawy przedmiotami wydającymi różne dźwięki,
   c) umożliwianie zabawy w odkrywanie i znajdowanie,
   d) umożliwianie eksplorowania natury i terenu na zewnątrz budynku;
3) używania przez personel określeń dla cech przedmiotów, jak np.:
   a) komentowanie i opisywanie znalezionych w koszu „skarbów”,
   b) opisywanie doświadczeń dzieci, tego, co widzą, słyszą i czym się bawią,
   c) określanie i porównywanie przedmiotów w otoczeniu: duży–mały, większy–mniejszy;
4) używania określeń przestrzennych poprzez np.:
   a) poszukiwanie ukrytych przedmiotów,
   b) zabawy ruchowe na torze przeszkód,
   c) układanie puzzli, klocków.

IX. Wskazówki metodyczne pomagające personelowi wspierać rozwój gotowości i umiejętności porozumiewania się dzieci:

1) częste rozmawianie z dziećmi,
2) rozmawianie z pacynkami, pluszakami,
3) towarzyszenie dzieciom, kiedy coś ustalają między sobą,
4) rozmowy z dziećmi na temat tego, co jest aktualnie przedmiotem ich uwagi,

5) wspieranie komunikowania się dzieci ze sobą oraz personelem (zabawy w „telefon", „przyjęcie", „dom"),
6) towarzyszenie dzieciom w zabawach i częste komentowanie tego, co one robią,
7) dopytywanie dzieci o ich potrzeby w czasie codziennych czynności, takich jak toaleta czy jedzenie,
8) zachęcanie dzieci do aktywnego udziału we wspólnym czytaniu książek, słuchaniu tekstów, utworów,
9) kultywowanie rytuałów w ciągu dnia – czytania (ulubiona książka, ulubione rymowanki), zabaw muzyczno-ruchowych,
10) opowiadanie książek z obrazkami.

IX a. Przykłady aktywności personelu rozwijające umiejętności mówienia, słuchania i porozumiewania się:

1) dostosowywanie złożoności własnych wypowiedzi do poziomu komunikacji dziecka i nieinfantylizowanie swojej komunikacji z dziećmi,
2) obserwowanie i odpowiadanie na werbalne i niewerbalne komunikaty płynące od dzieci,
3) używanie pytań zarówno otwartych, jak i zamkniętych, na które dzieci mogą dać krotką odpowiedź,
4) używanie pytań rozszerzających lub inicjujących rozmowę w sposób budzący zainteresowanie albo działanie dziecka,
5) czekanie na odpowiedź dziecka (werbalną lub niewerbalną), zanim przejdzie się do następnych pytań lub komentarzy,
6) stosowanie różnorodnych form wypowiedzi (pytania, zdania twierdzące, wykrzyknikowe itd.),
7) stosowanie wyjaśnień, aby pomóc dziecku zrozumieć dane zjawisko,
8) rozszerzanie języka i słownictwa dzieci za pomocą określeń opisujących dane zjawisko, sytuację czy przedmiot i łączenia ich ze słowami, które dziecko zna,
9) wypowiadanie się pełnymi, choć krótkimi zdaniami,
10) rozwijanie rozmowy utrzymującej dłużej uwagę dzieci przy danym temacie,
11) angażowanie dziecka w słowną interakcję opartą zarówno na wspólnie dzielonym doświadczeniu, jak i na osobistych doświadczeniach dziecka,
12) wyraźne artykułowanie, modelowanie głosu, żeby wzmocnić zaangażowanie dzieci w rozmowę,
13) używanie różnych słów z różnych kategorii (przedmioty, działania, uczucia, funkcje),
14) częste stwarzanie dzieciom okazji do wspólnego czytania książek, oglądania ilustracji,
15) zachęcanie dzieci podczas czytania do aktywności, takich jak: przewracanie kartek, zadawanie pytań, odpowiadanie na pytania, podążanie za rymami, powtarzanie znanych fragmentów,

16) pokazywanie i opisywanie ilustracji w książkach, zachęcanie do rozmowy na temat treści i ilustracji,
17) opowiadanie dzieciom różnych historii i bajek,
18) objaśnianie znaczenia nowych słów przy wykorzystaniu gestów i mimiki,

stosowanie uproszczeń (ale nie języka „dziecinnego") w kontaktach z dziećmi jeszcze niemówiącymi lub zaczynającymi mówić, używanie krótkich zdań

X. Wskazówki metodyczne sprzyjające rozwojowi sprawności fizycznej dzieci oraz angażowanie zmysłów:

1) dbanie o organizację sali oraz przestrzeni na zewnątrz w taki sposób, żeby dzieci miały wiele okazji do ćwiczenia umiejętności ruchowych,
2) umożliwianie dzieciom codziennego kontaktu z materiałami dotyczącymi zmysłów czucia, smaku, zapachu, wzroku, słuchu, propriocepcji i równowagi,
3) zapewnienie dostępu do wody, piasku, ciastoliny, naturalnych materiałów o różnorodnej fakturze i zapachu, materiałów dźwiękowych,
4) dbanie o to, aby natężenie dźwięków lub bodźców wzrokowych nie przytłaczało dzieci,
5) zapewnianie w ciągu całego dnia różnorodnych aktywności sensorycznych stosownie do potrzeb dzieci (**uwaga:** planowanie doświadczeń sensorycznych powinno zagwarantować dzieciom czas na zaangażowanie się i dzielenie się swoimi doświadczeniami i spostrzeżeniami z innymi),
6) wspieranie niemowlaków w nauce kontrolowania ruchu ciała, w nauce stania, czworakowania i chodzenia,
7) stwarzanie niemowlakom możliwości samodzielnego badania różnorodnych obiektów, także własnych rąk i nóg oraz twarzy,
8) stwarzanie niemowlakom możliwości eksplorowania przestrzeni przez przenoszenie ich w różne miejsca, w których mają nowe wyzwania w dążeniu do interesujących je przedmiotów,
9) bawienie się z dziećmi w zabawy ruchowe, podążanie za tym, co robią dzieci (np. turlanie, czworakowanie),
10) zachowywanie czujności co do bezpieczeństwa dzieci, ale bez powstrzymywania ich przed podejmowaniem nowych zadań ruchowych,
11) umożliwianie dzieciom wielokrotnego powtarzania i ćwiczenia konkretnych umiejętności ruchowych tak długo, jak długo są tym zainteresowane.

X a. Przykładowe aktywności sprzyjające rozwojowi sprawności fizycznej i angażowaniu zmysłów u dzieci:

1) zabawy angażujące zmysły wzroku, słuchu, węchu, dotyku, smaku:
   a) ścieżki sensoryczne – chodzenie na bosaka po trawie, piasku,

b) zabawy wodą, błotem, piaskiem,
c) malowanie rękami,
d) słuchanie i wydawanie dźwięków,
e) próbowanie ziół,
f) wąchanie kwiatów, roślin,
g) testowanie smaków;

2) zabawy wspierające rozwój motoryki małej:
a) zabawa klockami,
b) wkładanie i wyjmowanie elementów z pojemników,
c) papier: chwytanie, darcie, składanie,
d) malowanie farbami; ciastolina, plastelina, ciasto: lepienie, wałkowanie,
e) przyczepianie i odczepianie,
f) włączanie przycisków;

3) ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej i równowagi:
a) wspinanie się na kanapę z wykorzystaniem poduszek, krzesełek, mocnych pudeł,
b) chodzenie po śladzie,
c) samodzielne jedzenie,
d) malowanie,
e) mycie rąk,
f) sprzątanie zabawek do pudeł,
g) zabawy piłką – rzucanie, łapanie, turlanie.

4) zabawy wspierające czucie głębokie, kształtowanie schematu własnego ciała: Wychowawcy inicjują za zgodą dziecka lub odwzajemniają zabawy typu: przytulanki, masażyki, zabawy na materacu, owijanie w koc, huśtanie, turlanie.

5) aktywności w zakresie dużej motoryki ze szczególnym uwzględnieniem zabaw na powietrzu:

W aktywnościach wspierających rozwój dużej motoryki pozwalamy dzieciom na swobodne eksplorowanie przestrzeni, ze szczególnym uwzględnieniem zabaw na powietrzu. Aranżacja przestrzeni i umeblowanie sal umożliwiają dzieciom swobodne poruszanie się.

Dużą motorykę wspierają również:

a) zabawy z piłką: Rzucanie, łapanie, kopanie, toczenie piłki, a także odbijanie jej od podłogi lub ścian,
b) naśladowanie ruchów zwierząt: Dziecko może naśladować chód, skoki czy inne charakterystyczne ruchy zwierząt, co rozwija koordynację i świadomość ciała,
c) tory przeszkód: Tworzenie torów przeszkód z wykorzystaniem dostępnych przedmiotów, zachęcające do czołgania, przechodzenia pod przeszkodami czy wspinania się,

d) zabawy z muzyką: Tańczenie, podskakiwanie do rytmu, poruszanie się w rytm muzyki, co angażuje całe ciało i poprawia koordynację,
e) ćwiczenia równoważne: Chodzenie po linii, skakanie na jednej nodze, co sprzyja rozwojowi równowagi oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej.

XI. Wskazówki metodyczne sprzyjające rozwojowi twórczej ekspresji dzieci:

1) wspieranie dzieci przez informacje zwrotne w czasie aktywności twórczych bez poprawiania ich i oceniania,
2) zapewnienie dzieciom czasu na szukanie kreatywnych rozwiązań w ciągu całego dnia,
3) stwarzanie dzieciom możliwości do kreatywnych działań konstrukcyjnych (klocki, pudła, pojemniki),
4) stwarzanie dzieciom okazji do tańczenia i śpiewania,
5) zapewnianie w ciągu całego dnia dostępu do różnorodnych materiałów plastycznych, takich jak: kartki, kredki, mazaki, plastelina, ciastolina, nożyczki (dla najstarszych dzieci), klej,
6) zapewnienie miejsca, w którym dzieci mogą swobodnie tworzyć,
7) umożliwienie dzieciom rysowania i malowania na pionowych płaszczyznach (co najmniej wielkości A3) na wysokości ich wzroku,
8) zapewnienie, żeby wśród materiałów do zajęć plastycznych dostępnych dla dzieci nie dominowały gotowe szablony (plansze, kolorowanki, karty do wypełniania),
9) w organizowanych zajęciach plastycznych unikanie sytuacji, w których cała grupa dzieci robi to samo,
10) koncentracja na procesie tworzenia, a nie na wyniku,
11) dostarczanie dzieciom możliwości obcowania ze sztuką (rzeźbą, malarstwem, rysunkami) o wysokiej jakości artystycznej.
12) wspieranie dzieci przez informacje zwrotne w czasie aktywności twórczych bez poprawiania ich i oceniania,
13) zapewnienie dzieciom czasu na szukanie kreatywnych rozwiązań w ciągu całego dnia,
14) stwarzanie dzieciom możliwości do kreatywnych działań konstrukcyjnych (klocki, pudła, pojemniki),
15) stwarzanie dzieciom okazji do tańczenia i śpiewania,
16) zapewnianie w ciągu całego dnia dostępu do różnorodnych materiałów plastycznych, takich jak: kartki, kredki, mazaki, plastelina, ciastolina, nożyczki (dla najstarszych dzieci), klej,
17) zapewnienie miejsca, w którym dzieci mogą swobodnie tworzyć,
18) umożliwienie dzieciom rysowania i malowania na pionowych płaszczyznach (co najmniej wielkości A3) na wysokości ich wzroku,

19) zapewnienie, żeby wśród materiałów do zajęć plastycznych dostępnych dla dzieci nie dominowały gotowe szablony (plansze, kolorowanki, karty do wypełniania),
20) w organizowanych zajęciach plastycznych unikanie sytuacji, w których cała grupa dzieci robi to samo,
21) koncentracja na procesie tworzenia, a nie na wyniku,
22) dostarczanie dzieciom możliwości obcowania ze sztuką (rzeźbą, malarstwem, rysunkami) o wysokiej jakości artystycznej.

XI a. Działania personelu sprzyjające twórczej ekspresji, umożliwiające kontakt z różnymi wytworami kultury i sztuki.

a) dajemy dzieciom przestrzeń i czas na działania twórcze, kreatywne z użyciem różnorodnych materiałów, co pozwala eksplorować świat sztuki.
b) w kontakcie z muzyką dzieci mają okazje oswajać się z muzyką, także klasyczną, podczas codziennych zajęć tanecznych, relaksacyjnych, zajęć dodatkowych jak spotkania z filharmonią, zajęć rytmicznych z instrumentami. Słuchanie muzyki musi być intencjonalne i powinna towarzyszyć temu uwaga, dlatego nie wykorzystujemy muzyki jako tła podczas innych aktywności.
c) dostarczamy dzieciom możliwości obcowania z kulturą i sztuką poprzez organizowanie przedstawień teatralnych we własnym zakresie, jak też zapraszanie profesjonalnych grup teatralnych z zewnątrz, spotkań z filharmonią, czy zajęć z pedagogiki cyrkowej.
d) W kolekcji książek znajdują się nie tylko te z zakresu literatury dla dzieci, ale także wszelkiego rodzaju albumy ze zdjęciami, by dzieci mogły opatrzeć się z tym co niedostępne jest dla nich na żywo.
e) W codziennych zabawach inspirowanych z wykorzystaniem przyborów plastycznych, udostępniamy dzieciom środki plastyczne (m.in kartki, kredki, mazaki) oraz miejsce do komfortowej realizacji działań. Inspirujemy i wspieramy rozwiązania niestandardowe, unikamy wykorzystywania szablonów.
f) Nie oceniamy i nie poprawiamy dzieci podczas wszelkich działań, okazując tym samym, że nie wynik działania, ale sam proces stanowi wartość.
g) Wykorzystujemy wszelkie możliwe formy aktywności inspirowanych, nacechowane twórczo.
h) W działaniach o charakterze plastycznym poza standardowymi artykułami proponujemy środki spożywcze, wodę, różne produkty sypkie, wytwory natury. Podczas użytkowania tradycyjnych farb udostępniamy nieszablonowe rodzaje płaszczyzn np. malowanie na lustrach, folii spożywczej, folii aluminiowej.
i) Zabawy rozwijające kreatywność mogą pojawić się zarówno w salach podczas swobodnych działań, w pomieszczeniach do tego celu przygotowanych, ale także podczas aktywności na dworze.

j) W działaniach o charakterze muzycznym proponujemy tworzenie własnych instrumentów muzycznych, wykorzystanie przedmiotów codziennego użytku do tworzenia muzyki, zabawy w orkiestrę, wystukiwanie rytmu, wspólne śpiewanie piosenek i taniec.
k) inicjujemy spotkania z "żywym instrumentem", tak by dzieci mogły nie tylko osłuchać się z dźwiękami i przeżywać, ale by zwizualizować narzędzia do tworzenia muzyki.
l) Taniec o charakterze odtwórczym, kiedy dzieci naśladują nasze gesty ma na celu np. rozwój świadomości ciała, jednak swobodny taniec ma dawać poczucie sprawczości, kształtować umiejętność wyrażania emocji ruchem.
m) Dzieci osłuchują się nie tylko z piosenkami dla dzieci, ale także z muzyką klasyczną, muzyką relaksacyjną i muzyką komercyjną.
n) W ramach codziennych zabaw lub jako dodatkowe aktywności, bawimy się w teatr, tu aktorami mogą być wychowawcy, dzieci, kukiełki pacynki, maskotki.
o) Zapraszamy także profesjonalne grupy teatralne pokazując w ten sposób jak dzieci w przyszłości będą mogły przeżywać kontakt ze sztuką teatralną i filmową. Udział dzieci w "wymyślanych" teatrzykach to okazja do kreatywności zarówno tej poznawczej, jak i językowej.

Plan jest rokrocznie analizowany i dostosowywany do możliwości Klubu Malucha oraz potrzeb dzieci, które do niej aktualnie uczęszczają.

…… /data/

…….../podpis dyrektora/